

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Cena celoletna po pošti K 40.—, za Ljubljano K 35.—
 polletna " " " 20.— " " " 18.—
 četrtletna " " " 10.— " " " 9.—
 mesečna " " " 3.30. " " " 3.—
 Uredništvo in tisk: Kopitarjeva ulica 6. — Telefon 59.

Inzerati: Enostolpna pletivstva (50 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 vin., za deset večkrat po 45 vin. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enostolpna pletivstva K 1.—. — Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 3. uri popoldne.

Nemci pri Radgoni poraženi.

Napade pripravil Gradec.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Radgona, 7. feb. Današnji položaj na celi črti od Špilja do Radgone na levi strani Mure se je za nas izrazito izboljšal. Naše čete niso porazile le Nemcev in Mažarov v Radgoni, temveč tudi nemške tolpe pri Obrajni, pri Purklji, Gozdišču in Čmureku. Vse te postojanke, iz katerih smo se bili začasno umaknili, so sedaj zopet popolnoma v naših rokah.

Včeraj so se vršile manjše praske v okolici Čmureka. Zmagovalci so bili naši. Naše žrtve so malenkostne. Vsega skupaj imamo 4 mrtve in kakoli 10 ranjenih. Med mrtveci se nahaja častniški namestnik Greif, med ranjenci pa poveljnik mesta Radgone nadporočnik Zeithofer.

Dokazano je, da je te napade na naše postojanke na levem bregu Mure organiziral Gradec. Graški močitelji so bili natančno poučeni o vseh pripravah v Gleichbergu in drugih večjih krajih severno od Radgone. Graški nemški akademiki in častniki so cel teden pred napadom hodili od vasi do vasi in so zbirali prostovoljce med kmoti. Jasno je, da je Gradec dal tem tolpam na razpolago municijo, orožje in drug vojni material.

Črta od Čmureka do koroške meje pa je popolnoma v redu. Mi smo dobro pripravljeni na vsak morebitni napad.

Američani za prehrano Slovenije.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 7. februarja. Dne 5. februarja se je pripeljal v Maribor član ameriške prehranjevalne komisije v Beogradu v spremstvu z glavarjem dr. Senekovičem, da proučita prehranjevalne razmere v Mariboru in na jezikovni meji. Vsled slabega položaja, v katerem se nahaja Maribor in okolica glede prehrane, sta obljubila za

Maribor večjo množino kornizne moke iz Banata, istotako tudi nekaj vagonov pšenice moke. Američan je še posebej obljubil, da bo skrbel, da dobi Maribor večje število vagonov ječmena iz Amerike in da dobimo tudi kmalu večje množine manufakturnega blaga za obmejne kraje.

Dr. Breclj izpuščen iz zapora.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Gorica, 6. februarja. Dne 10. januarja so Italijani aretirali edinega zdravnika v Gorici dr. Breclja in ga odpeljali kakor zločinca v znane tržaške ječe v ulici Tigor. Italijani so uvedli proti dr. Breclju dolgotrajno preiskavo, ki je pa dosegla popolno

nedolžnost dr. Breclja. Dr. Breclj je bil te dni izpuščen iz zapora in se je vrnil v Gorico k svoji družini. Italijani so mu vrnil tudi avtomobil, katerega so mu sprotičasno vzeli. Dr. Breclj je v zaporu zelo veliko trpel.

Red v mariborskih šolah.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 7. februarja. Namesto odstavljeneh nemških profesorjev in učitel-

jev na ženskem učiteljskem so imenovani slovenski profesorji. Nemcem, ki so delo

Vznemirljivi pojavi.

Stavke so danes na dnevnem redu. Poročali smo o stavkah na Dunaju, o stavkah v raznih nemških mestih, v Italiji, v Zagrebu, v Trstu in zadnji čas se je razvila velikanška delavska stavka na Angleskem. Delavske množice se po vsem svetu nemirno gibljejo. Ententa se zelo boji, da šine iskra onega plamena, ki se je vžgal na Ruskem in potem počasi prešel na vse dežele bivših osrednjih veleštit, tudi na njeno ozemlje. Da zadovolji prebivalstvo premaganih držav, se resno trudi, da mu preskrbi redno prehrano; Amerika nam odpira svoje žitne zaloge in velikauske kmetice v Argentini neoprestano pošiljajo foveze mesa v Evropo. Državniki se dobro zavedajo, da je revolucija nalezljiva bolezen, da se lahko izleže — kakor gripa — v daljni Španiji in vendar okuži ves svet. Po pravici se boje politiki entente, da boljševiška načela, proglašena v Berlinu ali na Dunaju, najdejo stoteranga odmeva v Rimu in da bo izplamtela tudi Francija, če se pojavi ogenj v Italiji. In potem bo gorela vsa Evropa.

Povedi teh nemirov so v raznih krajih različni. Tukaj osemurni delavnik, drugod prenikla mežda, še drugod brezposelnost, beda in lakota ali kaj drugega. Toda vendar je vzrok povsod eden in isti: splošna nezadovoljnost s sedanjim družabnim redom in splošna zahteva po boljši družabni pravičnosti.

Ne sicer v Sloveniji, pač pa na Hrvaškem je bilo tudi opaziti nekaj silnih pojavov. Vendar ima jugoslovanski dopisni urad prav, ki je pred kratkim trdil, da vlada na splošno v naši državi mir in red. Naloga bližnje bodočnosti, dolžnost politikov in vsakoga državljanja posebej bo, da se mir pri nas tudi ohrani v vsakem slučaju, kar je socialnih krivic, jih bo treba potem pametne zakonodaje odpraviti, družabni red bo treba stopnjeno izboljšati. Greh nad pravičnostjo, lastnim narodom in človeštvom bi bil, če bi se iz konservativnosti ali kratkovidnosti upirali potrebnim prenosom, ki jih torja naš čas, če bi skušali umetno ohraniti bolesterne sadove vojnega in kapitalističnega gospodarstva.

Le s korenito odpravo socialne neenakosti bomo ohranili mir v državi. In tega moramo ohraniti.

ali proti državi SHS, se je ustavila plača n vzela podpora. Za začasnega vodja ženskega učiteljskega je imenovan prof. Alfonz Vales, ki je takoj prevzel vodstvo za-

voda. Za mestnega šolskega nadzornika v Mariboru je začasno imenovan učitelj v Rušah, Matija Lichtenwallner.

Skupne meje Jugoslavije in Češke.

Pariz, 6. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslovanski tiskovni urad poroča: Kakor javljajo listi, razmotriva sedaj osemčlanski odsek, sestojec iz Francozov, Angležev, Američanov in Italijanov, načrt, ki sta ga v imenu Čehoslovaške republike predložila dr. Kramář in Beneš. Načrt zahteva, da morata dobiti čehoslovaška republika in jugoslovanska država toliko ozemlja, da bosta

imeli skupne meje. Internacionalizacijo vsega prometa po Donavi, po Labi in po Visli in internacionalizacijo vseh železniških prog s postajami Požun, Trst, Reka, Nürnberg in Strassburg smatrata dr. Kramář in Beneš kot neodklonljivo. Posebni pozornosti zaveznikov priporočata dr. Kramář in Beneš dejstvo, da je četrtina dunajskega prebivalstva češka.

Delavsko gibanje v Zagrebu.

Zagreb, 6. februarja. (Lj. kor. ur.) Danes dopoldne je bilo protestno zborovanje socialističnega delavstva. Zborovanja se je udeležilo okrog 4000 delavcev vseh kategorij. Govorniki so povdarjali nezadovoljnost delavstva, ker odločujoči faktorji niso izpolnili obljub, ki so jih dali delavcem na dan državnega prevrata 29. oktobra 1918. Na shodu so bile sprejete resolucije, ki stavijo naslednje zahteve: 1. Osemurni delavnik. 2. odprava nočnega dela razen v onih obratih, kjer je nočna služba brezpogojno potrebna; 3. prepoved zaposlenja otrok izpod 16 let; 4. osnivanje državnega posredovalnega urada za delo; 5. državne podpore za brezposelne; 6. delavsko starostno in bolniško zavarovanje. — Sklenili so, staviti vladi ultimatum za izpolnitev teh zahtev in so določili 14dnevni rok. Ako tekom tega časa ne ugodijo njihovim zahtevam, bodo proglasili generalno stavko. Po shodu so se razvrstili delavci v sprevod, ki je šel po Illici na Markov trg pred saborsko palačo, kjer so bili novi govori. Z Markovega trga so odšli na Jelačićev trg, kjer so se mirno razšli.

Trumbić regen u.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 6. februarja. Povodom novega leta je poslal zunanji minister dr. Trumbić regentu Aleksandru naslednjo brzojavko: Srečen sem, da je ves naš troimenški narod pozdravil v Vašem Visočanstvu svojega regenta in bodočega kralja kraljevine SHS. Trdno upam, da bo pod Vašim vodstvom naš narod dosegel vse svoje pravične zahteve. — Regent Aleksander je odgovoril, da je prepričan, da bo dr. Trumbić v svoji službi uporabil vso svojo sposobnost in odločnost. Želi mu dobrega uspeha v izvrševanju njegovih dolžnosti ter mu pošilja zagotovilo svoje nespremenjene naklonjenosti.

Žigosani bankovci.

Reka, 6. febr. (Lj. k. u.) Sušaške oblasti so ožigosale skupno 21.791.430 kron. Zanimivo je, da so pustili svoje novce žigosati kljub prepovedi italijanskega narodnega sveta vsi večji denarni zavodi na Reki, v prvi vrsti mažarski. Ves reški trg je

preplavljen z žigosanim papirnatim denarjem, kar je najboljši dokaz, kako velikanski je jugoslovanski gospodarski vpliv na Reko. To je dokaz, da je Reka gospodarski del Jugoslavije.

Dunaj, 5. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovanski tiskovni urad poroča: Razširile so se vesti, da bodo v čehoslovaških deželah v kratkem pričeli žigosati bankovce. Ta vest je popolnoma neresnična.

Zastopniki Dalmacije v državnem veču.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Split, 6. febr. Za Dalmacijo so izvoljeni v državno veče: Dr. Trumbić, dr. Smolaka, dr. Tresić-Pavičić, dr. Božo Vukotić, dr. Ivan Mjestrović, dr. Melko Čingrija, don Juraj Biankini, Ivo Degrisogono, dr. M. Drinković, don Banić, prof. Ante Jagić in dr. Nikola Subotić.

Pasteurjev zavod v Zagrebu.

Zagreb, 6. februarja. (Lj. kor. urad.) Vlada je odredila, da je zagrebški Pasteurjev zavod od sedaj pristopen vsem državljanom jugoslovanske države.

Češki zakonski načrti.

Praga, 6. febr. (Lj. k. u.) Predsednik je naznanil, da se je poslanec Udrzal udeležil skavnosti v Požunu. Vlada je predložila več zakonskih načrtov in sicer glede carinskega ozemlja, glede uvedbe veltave frankov pri plačevanju carin za gotovo blago, nadalje zakonski načrt glede carinskih olajšav za gotovo blago, načrt, s katerim se ustanovi najvišje dohodarstveno sodišče in naposled zakonski načrt glede objavljenja zakonov in naredb.

Češki čekovni urad.

Praga, 6. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskovni ur. poroča: Finančni odsek je danes razpravljal o zakonskem načrtu glede ustanovitve čekovnega urada. Po izjavah ministrov Rašina in Štribernega je odobril predlogo glede obrestovanja glavnice. Kot najvišjo obrestno mero v čekovnem prometu so določili 2½%

Italijani v Epiru.

Belgrad, 6. februarja. (Lj. k. u.) Jugoslovanski dopisni urad poroča: Uradna grška poročila javljajo, da so posadko mesta Konispolisa v Epiru ojačili italijanski bersaljeri in večje število Albancev. Okoli Konispolisa so opazili neko neredno četo, močno 500 mož. Na brdih po okolici so Italijani razpostavili strojnice in nekoliko poljskih topov s Krfa. Iz okupiranega dela Epira neprestano prihajajo glasovi, da se v najkrajšem času prične invazija številnih Albancev proti Philataesi in Paramythiji z namenom, da vzbude vstajo med onimi maloštevilnimi Albanci, ki so v omenjenih mestih. Pri tem bi menda pomagali tudi italijanski vojaki. V Argyrokastru in Delvinonu se vije albanska zastava. Govori se, da nameravajo višji italijanski vojni zastopniki v kratkem oditi v Italijo.

Italija potrebuje ladij.

Pariz, 6. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Italija je vsled podmorniške vojske izgubila 62 % sv. jega brodovja. Pomoč Amerike in Anglije ne zadostuje. Potrebno je, da Italija pospeši gradnjo novih ladij. Pričakuje se, da bo to s pomočjo železne industrije mogoče že početkom tega leta.

Bolgari v Macedoniji.

Belgrad, 6. februarja. (Lj. k. u.) Jugoslovanski dopisni urad poroča: Naš dopisnik nam javlja iz Aten, da je solijski bolgarski odbor za Macédonijo razpuščen z namenom, da prevzame naše zavoznike. Imamo pa dokaze, da je združenje ponovno organizirano v Sofiji ter pričelo delovati v ulici Gorko št. 2. Mrzlično dela na organizaciji gibanja v južni Macédoniji z namenom, da stvari macedonsko vprašanje za čas mirovnega posveta. Za središče tega gibanja je izbrano Ohridsko jezero, odkoder nameravajo pošiljati Bolgari svoje organizovane čete proti južni Macédoniji. Računajo, da bo to mogoče v mesecu marmu ali aprilu tega leta.

Zveza narodov.

Pariz, 5. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Snoči je imela komisija za zvezo narodov pod predsedstvom predsednika Wilsona drugo sejo, kateri so razen delegatov, ki so bili prisotni pri dopoldanski seji, prisostvovali tudi zastopniki Rumunske, Poljske, Čehoslovaške republike in Grške. Delegati so ravnali po načelu, vse storiti, da se prepreči vojna v prihodnosti in da se rešijo morda bitni konflikti na mirnem način.

Monarhija ali republika?

Gradec, 5. februarja. (Lj. k. u.) »Agentce Havaš« poroča: Po vsej provinciji ter v delu provincije Betre baixe je veliko razburjenje. V Castellu Brancu so proglasili monarhijo. Rojalisti so uničili mostove in

riadukt in s tem prekinili republikanskim četam zvezo med severom in jugom. Republikanci so bili povsod navdušeno sprejeti. Republikanci trpijo vsled pomanjkanja živil.

Nemška skupščina.

Weimar, 6. feb. (Lj. k. u.) Dun. k. u. poroča: Ob četrta na 4 popoldne se je sestala nemška ustavotvorna narodna skupščina k prvi seji. Ljudski poverjenik Ebert jo je otvoril s daljšim nagovorom, v katerem je razložil dogodke, ki so se pripetili po koncu vojne. Ob odobravanju je izjavil, da so se nemško-avstrijski bratje že dne 12. novembra pripoznali kot del Nemške republike in je odzdravil nemško-avstrijski narodni skupščini.

Monakovo, 6. febr. Čehoslovaški tisk. urad javlja: Iz Weimara se poroča: Semkaj je dospelo odposlanstvo 12 politikov iz Alzacije. Med njimi je tudi strassburški župan in namestnik alzacijski in lotarinški, dr. Schwander. Odposlanstvo bo zaprosilo, da se sme udeležiti nemške narodne skupščine.

Iz pokrajine.

kr Iz Vodice. Dne 26. januarja je bil ob 3. uri jutraj oddan strel v orožniško vojašnico v Vodicih, očitno z namenom, koga od moštva usmrtiti. K sreči je krogla iz vojaške puške priletela previsoko in zveržena padla na tla. — Dne 1. februarja okoli 10. ure zvečer je nekdo dvakrat streljal na patroljo, ki je šla iz Bukovce proti Vodicam. Tudi tu je bila sreča, da ni bil nihče zadet. — Kaj si taki elementi mislijo, nimajo li prav nič vesti, se jim — če ne že dotičnik — vsaj družina prav nič ne smili? Pri vsaki priliki se sliši »Sedaj smo svobodni! Imate li mar svobodo samo za se, ali ni tudi vsak drugi, in naj si bo tudi orožnik, rad svoboden in brez smrtnih nevarnosti? — Če se pa komu od strani orožništva ali druge oblasti godi krivica, naj se obrne na pristojno mesto in pomagalo bo.

kr Ali ni to norišnica? Tako vprašuje Zofka Kvedrova v daljšem članku zagrebškega »Jutranjega lista«. Opisuje veseljačenje na priredbah v dobrodelne svrhe, na vseh mogočih zabavah. Povsodi je ples, šampanjec, delikatese, drage obleke. In prostori zakurjeni, topli, seveda. Toda ljudske šole so zaprte, ker ni premoga in otroci so brez pouka, brez vzgoje, prezebajo po revnih domovih in po cestah. V »Dječjem domu« že nad teden dni nimajo premoga, da bi zakurili in mala deca prezeba v nezakurjenih prostorih. Ljudje pohajajo brez dela in nihče poklicanih se ne zgane, da bi jim ga dal. Vse samo pleše in veseljači, a tisoči in tisoči stoje ob strani in gledajo in si mislijo svoje. Pa je vprašanje, koliko časa se bodo še zadovoljevali s tem... Vojaki si že pripovedujejo, da je treba Zagreb zažgati in porušiti, ker ni poizkusil vojne in noče vedeti za tujo bedo. Ob 12. uri, pravi pisateljica, se zgane in zaprite vse kinematografe, krčme, gledališča, prepovejte plesne in druge zabave, pa zato odprite šole in po naših do-

brodelnih zavodih in bolnicah naj bo svetlo in toplo. — Kako pravilno se to glasi tudi za Ljubljano!

kr Roparski umor v Zagrebu. Zagreb, 6. februarja. Preteklo noč je pet srbskih vojakov vdrla v stanovanje starčka Mije Tenka, katerega so hoteli oropati. Ko se jim je Tenko zoperstavil, so ga ubili. Tenkov sin, ki je branil očeta, je pri tem ubil enega roparja.

kr Odkrita jama. V Brodskih Moravicah so baje odkrili novo jamo v gozdu Vršak, ki se bo morala še preiskati, ko se izčistijo in odprejo posamezni ozki prelazi. Kolikor so videli do danes, trdijo, da je konstrukcija jame podobna oni v Postojni.

kr Mestna hranilnica v Osijeku začne poslovati s 1. aprilom t. l.

kr Sanitetna misija v Osijeku. V Osijek sta prišla sanitetni major dr. Dumić in pa ameriški zdravnik Vudard. V mestu uredi bolnico s 3000 posteljami.

kr Zaradi pečavega legarja so v Osijeku omejili promet z Ogrsko. Za potovanje na Ogrsko izdajajo potne izkaznice.

kr Za 1500 milijonov kron bankovcev je približno v Vojvodini. Tako so dognali povodom žigosanja, ko je bilo nekaj dni dni pred zaključkom v Subotici žigosanih 70 milijonov, v Temešvaru pa 45 milijonov bankovcev.

kr Regulacija Tise. Belgrajska vlada se sedaj peča z vprašanjem, kako bi se dala uravnati reka Tisa, da bi se zagotovil neoviran rečni promet med Segedinom in Belgradom.

kr Ukradene gosli najdene. Našli so dragocene Hubermannove gosli. Tatu, poročnika Josipa Hoffmanna, so aretirali.

Iz Ljubljane.

I Osebnosti. Imenovani so: finančni tajnik dr. Rudolf Marn za svetnika in uradnega predstojnika oddelku za trgovino in industrijo v VII. činovnem razredu, komercialni pristav Marko Težak z dosedanjim naslovom v IX. činovnem razredu, deželni zadružni pristav Ivan Lazar za komercialnega pristava v IX. činovnem razredu, deželni pisarniški višji oficijal Ivan Sotšek z dosedanjim naslovom v IX. činovnem razredu, stenografinja Albina Zorec za aficijantko. — Nadomestni učitelj na I. državni gimnaziji v Ljubljani Fran Bradač je imenovan za pravega učitelja. Kancelist Anton Gregorič je imenovan za oficijala pri poverjeništvu za uk in bogočastje. Policijski kancelist Nikola Obradović v Ljubljani se je prevzel v službo pri višjem šolskem svetu v Ljubljani.

I Samomor Ivana Štefeta. Svoči ob 10. uri zvečer so našli znanega časnikarja Ivana Šfeta obešenega nad oknom v njegovem stanovanju na Miklošičevi cesti. Ivan Šfeta je zadnje čase bil duševno bolesten potrt. Polom politike, katero je, zaveden od drugih, zagovarjal, in težki socialni položaj, v katerem je bil vsled tega, je povzročil, da je živčno zelo trpel. Sodimo, da ni bil odgovoren za dejanje, ki ga je v obupu slednjič izvršil. Ivan

Šfeta je bil kot dolgoleten urednik »Slovenca« eden najposrednejših slovenskih časnikarjev, dobra organizatorična moč in spreten agitator. N. p. v m.

I Zaloge živil. Po Ljubljani se širijo vesti, da je komisija v jubilejni ubožnici zalotila za več nego pol milijona kron živil. Mi tem govoricam nismo verjeli. Ker so se pa te vesti vedno bolj širile, smo v našem listu omenili, da bi bilo dobro, če bi merodajna oblast to zadevo v javnosti pojasnila, ker bi take govorice lahko privedle do usodepolnih posledic. G. župan dr. Tavčar objavlja sedaj sledečo pojasnilo: V jubilejski ubožnici se nahaja predvsem shramba, kjer ima gospodinja tega zavoda svoje zaloge. Med njo in upravo velja pogodba, po kateri dobi gospodinja za vsakega reveža na dan gotovo vsoto, dočim ima ona skrbeti za popolno prehrano. Da ji je to mogoče, ima na ljubljanskem polju njive v zakupu in kar je pridelka leta 1918., je sedaj spravljeno v dotični shrambi. Tam je okrog 2 in pol vagona krompirja, tam je nekoliko več fižola, ajde in drugega žita, kar se je v zakupu pridelalo, tam je nekaj moke, tam so tudi 4 posode masti, morda kakih 60 kg; nad to mastjo so se članiki komisije posebno zgražali. V jubilejski ubožnici se kuha počez na dan za 450 do 180 revežem. Zaloge, ki so se zalotile, bodo komaj zadoščale za par mesecev. In če hočejo ženske in železničarji po ti zalogi pasti, bodo zanje oropale največje reveže, za katere mora skrbeti ljubljanska občina! V ubožnici ima pa mestna aprovizacija eno malo sobico in eno večjo sobo, kjer je spravljeno 11 vreč sladkorja, ki je bil iz cerkve sv. Jožefa tja pripeljan in 1 zaboj čaja. Tam je tudi kakih 40 zabojev, o katerih se je domnevalo, da se nahajajo v njih živila. To blago se je v dnevih avstrijskega poloma vzelo z železnice na podlagi tovornih listov, kateri so se mestni aprovizaciji odkazali, bodisi po železniški upravi sami, bodisi po Nar. svetu v Ljubljani. Ker v cerkvi sv. Jožefa ni bilo primernega prostora, rekviriral je župan omenjena dva prostora v ubožnici za blago z zabojih, katero se je s kolodvoza speljalo, da ni bilo ukradeno, kakor je bilo ukradenih veliko drugih pošiljatev. Vse to je veliko varnejše spravljeno v jubilejski ubožnici, kakor bi pa bilo v cerkvi, v katero so že enkrat množice vdrele ter uničile precejšnjo množino testenin. Aprovizacijske zaloge so v ubožnici spravljene v kakih 20 večjih in 20 malih zabojih. Podpisani je zaukazal, da naj se napravi polagoma inventura o dotičnem blagu, dvomim pa, da bi bilo to blago kake posebne vrednosti. Ker je imela mestna aprovizacija v teh časih obilo drugega posla, se je inventura le počasi nadaljevala, pri tem pa se je že izkazalo, da se v nekaterih zabojih nahajajo igrače za otroke in druga taka šara. Oddelku za demobilizacijo se bodo vse reči, če ne spadajo med živila, izročile, mestni aprovizaciji pa se bo morala povrniti tovarnina in drugi izdatki, ki jih je imela s tem, da je rešila te objekte, ko jih je speljala s kolodvoza ter varno spravila v aprovizacijske shrambe.

I »Tugomer« — od zunaj. Včerajšnji večer je bil velikega pomena ne samo za Ljubljano, ampak za celo Slovenijo. — Šli smo en korak dalje. Po nekaj letih kinovanja imamo dvoje gledališč. Naša prestolnica dobiva res značaj prestolnice. To gledališče sicer ne bo tako napolnjeno, kot opera ali opereta, a eno je gotovo: ljudje, ki nimajo smisla za dramo, ne bodo šli vanj s svojimi plačanimi, nezasedenimi abonementi ter dali na ta način prostor drugim, ki nimajo protekcij in niso mogli dobiti prilike, da bi stopili v vežo umetnosti, a ki bodo imeli več smisla za razumevanje drame. Zunanost dramskega gledališča kaže, da so ji hoteli ustanovitelji vtisniti nemški obraz, vendar pa napravi to moderno poslopje prijeten vtis. Notranjost je naravnost razkošna, človeku se zdi, da je stopil v enega dunajskih gledališč. Skozi prazno vrat sem za hip pokukal v prostor, ki je lepo razdeljen in bogato prevlečen nahaja krasen bufet — ki ga pa obdaja z rdečim žametom. V prvem nadstropju se tema. Galerija je moderno urejena, tako da vsakdo vidi predstavo, kar pri starih galerijah ni bilo vselej mogoče. Nemški napisi so prepleteni s slovenskimi lepaki. To bo treba v bodoče popraviti. Nekateri so se pritoževali, da je garderoba draga. Za vsak kos 30 vinarjev. Nemški obiskovalci so bili bogatejši, pri nas pa je drugače. Mi Slovenci smatramo še vedno, da spadajo suknja, klobuk in dežnik na eno kljuko. Toliko o včerajšnji predstavi »Tugomera«. Gledališko ravnanje se namreč še do danes ni odločilo, da bi nam polulo vstopnico. Drugi listi imajo tradicije, usluge, frak in take lepe stvari. Mi smo še revni in hvala Bogu, da me pustijo na hodnik, sicer bi se moral omejiti na opisovanje predstav doma. Do nadaljnjega bom vršil to od — zunaj.

I Naše himne. Vukovarska »Nova Doba« piše: Pri drugih narodih so narodne himne svetinje in se pojejo samo ob izrednih prilikah. Pri nas pa je žalibog naveda, da pojejo tedaj, ko so razgreti od vina, med drugimi več ali manj vrednimi pesmimi, tudi naše himne. Na ta način se himne zlorabijo in nihče več nima do njih tistega svetega spoštovanja. Tudi v Ljubljani se sliši tupatam, da posebno mlajši fantiči krulijo to ali ono himno kar po cesti kot pijanci. Naša telovadna društva in šole naj poučijo svoj naraščaj, da bo znal varovati čast naše pesni in da bo že danes razločeval »Lepo našo domovino« od »Se kikeleo prodala boma«.

I Na naslov ravnateljstva drž. železnice SHS v Ljubljani. Prejeli smo: Zadnje mesec se je zgodilo, da vpokojeni železničarji niso dobili pokojnine. Na pritožbe pri ravnateljstvu v Ljubljani so stranke kratkoma odslavili s pripomočjo, naj se stranke obrnejo na ravnateljstvo na Dunaju, kjer se pokojnina nakaže. Vprašamo tem potem, ali ni to delo, ki spada v področje ravnateljstva v Ljubljani? Prosimo, da se nemudoma storijo potrebni koraki, da pridemo do svoje pokojnine. Znan je slučaj, da se je stranka obrnila naravnost na izplačevalnico na Dunaj in od tam je prišel kratek odgovor, da je poštna zveza na Kranjsko ustavljena. — Več prizadetih.

Radgončani proti nemškim tolпам.

Spomenica generalu Maistru.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 7. februarja. Zastopniki mesta Radgone so izročili danes generalu Maistru spomenico, kjer pravijo, da obžalujejo krvave dogodke in slovesno zatrjujejo, da se mesto ni deležilo napada. Prebivalstvo da sploh ni namerjalo v nobenem oziru sodelovati z nemško-mažarskimi tolpmi proti jugoslovanskim četam. Zastopniki mesta Radgone izjavljajo, da so ti napadi bili v nasprotju z mednarodnim pravom, in prosijo generala Maistra, naj vza-

me mesto in okolico v svoje varstvo in zaščito.

V vlogi na nemško-štajersko vlado omenjajo zastopniki, da se je organizacija nemških boljševičskih tolп razširila od ogrske meje do Črniča in pri Spilju (Schwartzach), pol ure južno od Spilja. Radgončani so poleg tega prosili tudi grško vlado, naj čimprej razoroži nemške tolpe, ki se zbirajo na črti severno od železnice Spilje-Radgona.

Ostre odredbe proti vznemirljivim govoricam.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 7. februarja. General Majster je izdal danes naslednji razglas: V zadnjem času krožijo razne vojaški ugled izpodkopujoče vesti o našem vojaškem položaju sploh, posebno še z ozirom na moje obmejne posadke. Bodisi da to neutemeljeno ugibanje in potvarjanje resnice iz-

vira od blebetavih jezikov, bodisi da se trosijo te vesti namenoma, v vsakem slučaju bom od danes naprej postopal kar najstrožje zoper vsakogar, ki se ga pri tem nedomovinskem delu zaloti. Moji poizvedovalni organi so že dobili tezaževna navodila. — General Majster.

O aretacijah v Spodnjem Dravogradu.

Maribor, 7. febr. Poročilo dunajskega koresp. urada, ki pa izvira iz parlamentarne korespondence, o protestu nemško-koroškega poslanca Nageleja pri državnem tajniku za zunanje zadeve na Dunaju proti aretacijam, oziroma internacijam nemških železničarjev, uradnikov in strojevodij v Spodnjem Dravogradu, ki so bili po poročilih, došli v Celovec, aretirani in internirani izključno le radi tega, ker so se priznavali kot Nemci, izjavlja mariborsko jugoslovansko obmejno poveljstvo uradno, da v območju tega poveljstva še nikdo ni bil aretiran, niti interniran ali izgnan radi tega, ker bi se bil priznal za Nemca ali se izrekel za Nemško Avstrijo.

Politična kronika.

p Nemški demokrati so brihtni. Izdali so letake, ki pozivljajo, da naj vsakdo, ki hoče svobodno, demokratično — v oklepaju stoji: meščansko — republiko, in kdor hoče (med drugim), da bo zavarovano potom truda pridobljeno imetje — naj voli nemško demokratično stranko. — Zdaj si pa predstavite tega debelega Nemca, tega podpihovaleca, sedečega na blagostanju, ki ga je pridobil z »znojem«, kako se boji poleg jugoslovanske in češke nevarnosti še nevarnosti socialistov, komunizma in vseh teh reči. Boji se — ne za tako posestvo, ki bi ga moglo pošteno preživljati, ampak za veletrgovino in fabrike. To vse je pridobil s trdom, ves svet je hotel pridobiti s trdom in ga obdržati. To so nemški nacionalci!

p O socialistični republiki Georgiji pripoveduje socialistični pariški »Le Po-

pulaire«: Republika se je ustanovila dne 26. maja 1918. l.; njena površina znaša 80.000 kvadratnih kilometrov in šteje približno 3 milijone prebivalcev; glavno mesto je Tiflis. Parlament, izvoljen na podlagi splošne volilne pravice, šteje 80 menševičskih socialistnih demokratov in 40 zastopnikov georgijskega meščanstva ter ruskih, armenskih in tatarskih manjšin. Republičanski predsednik je Čeidze, bivši predsednik petrogradskega sveta, socialist Ojodania je ministrski predsednik. Načelnik georgijske socialno-demokratske stranke je Zeretelli, bivši ruski notranji minister v Kerenskijevem kabinetu. Čeidze in Zeretelli sta odpotovala v Pariz na mirovno konferenco. Georgija hoče ostati popolnoma samostojna država. Z rusko sovjetsko republiko je skušala doseči prijateljske odnose, a se ji doslej to še ni posrečilo.

p Sibirij za Rumunijo. Glasom čehoslovaškega tiskovnega urada poroča »Az Est« iz Segešvara: Večji del uradnikov v Sibiriju je prisegel Rumunski.

p Proti brambnemu zakonu. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: V nedeljo bodo baje komunisti na Dunaju priredili veliko demonstracijo proti brambni predlogi, ki jo je narodna skupščina danes sprejela.

p Delavski in vojaški svet v Budimpešti. Ogrski korespondenčni urad poroča iz Stolnega Belgrada: Zaupniki tukajšnjega delavskega in vojaškega sveta so prišli v Mestni dom, kjer so takoj prevzeli eksekutivo.

p Mažarske izmišljotine. Požun, 6. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Nemški in mažarski listi so prinesli v nedeljo senzacionalne vesti o stavki v Požunu, o mnogoštevilnih aretacijah in o usmrčitvah. Vse te vesti so izmišljene. V

Požunu je popoln mir. Stavka je končana. Deputacija delavcev je naprosila čehoslovsko poveljništvo, naj se izpuste internirani voditelji. Tej prošnji so ugodili. Vse druge vesti so brez podlage.

V gorečem aeroplanu.

Neki angleški letalec pripoveduje o svojem doživljanju meseca julija 1918. I. na francoskem bojišču: Bil sem kot opazovalec na poizvedovalnem poletu. Že smo bili štiri milje onstran nemških črt, ko se izza oblakov za nami pokaže 12 nemških aparatov albatrosovega tipa. Naših letal je bilo 8. Sovražnik je nemudoma otvoril ogenj. Moj pilot je hitro krenil v višino in kmalu sva bila 3000 metrov nad zemljo. Ves čas sva bila v boju z enim izmed albatrosov, ki naju je zasledoval. Krogle so vse vspale z ene in druge strani gosta kakor dež. Ker smo imeli proti sebi premoč, je moj pilot uporabil vso svojo spretnost, da bi se dokopal do ugodnega položaja. Toda albatros se je izkazal kot brzeji ter se mu je posrečilo, dobiti za cilj naš bencinski rezervoar. Krogle so prebile stene, bencin se je razlil po aparatu in plamen je objel aparat. Pilot se je spustil s sprednjim koncem nizdol. Naš aparat je imel motor zadaj, bencinski rezervoar pa pod pilotovim sedežem. Najin položaj ni bil prijeten, vendar sva vedela, da plamen ne more do naju, dekler ne pregori les.

Najina prva misel je bila, da kakor mogoče hitro dospeva na zemljo; zato sva se spuščala z brzino 150 milj na uro. Ko sva bila približno 1800 m nad zemljo, je zaklical moj pilot: »Skočiva dol!« Njegovo mesto je bilo seveda mnogo opasneje nego moje in že se je ogenj prijel njegovega kožuha. Zdelo se mu je, da ni drugega izhoda, nego da ali zgori ali pa skoči iz aparata.

Tedaj se mi je posrečilo, doseči gasilni aparat in začel sem tovariša oblivati z vodo, dočim je on trdovratno ostal na svojem sedežu. Bilo je nadčloveško, da je v takem položaju še vodil aparat!

Bila sva 900 m nad zemljo, ko je gasilska naprava odpovedala ter so nama dobesedno začela goreti tla pod nogami. Skozi pregorele odprtine so padle najprej strojnice z municijo, nato pa še jaz. Toda v padcu sem se zgrabil za okvir, ki je obdajal sedež, in se s težko muko popel nanj. Bila sva še 600 m nad zemljo! Padala sva s strahotno brzino. In še vedno je pilot obvladoval letalo. Zdelo se nama je, da sploh ne dospeva na zemljo, a bila sva že tako blizu naših jarkov, da sva lahko razločila naše vojake, kako naju opazujejo.

V višini 180 m nad zemljo je padel skozi izgoreli les tudi motor, a midva sva se še krčevito držala ogródja. Ko sva bila približno 30 m nad zemljo, sem izgubil zavest. Zadnjega, česar se spominjam, da sem videl, so bili naši vojaki, ki so z nosili hiteli na mesto, kamor sva imela pasti. Pilot se je moral že nekaj sekund predle onesvestiti in zadnjih 30 metrov sva naravnost treščila na tla. Zavedel sem se le naslednji dan v bolnišnici. Imel sem

zlomljeno eno nogo in polno opeklin po licih in rokah. Seveda je bilo moje prvo vprašanje: kaj je s pilotom? Le-ta se mi je oglasil s sosednje postelje — videti ga itak ni bilo iz obvez. Bil je strahovito obžgani. Toda oba sva bila živa in to me je tako veselilo, da sem se junaku pozabil zahvaliti za srečno izkrcanje!

Po svetu.

s Promocije sub Auspiciis odpravljene. Kdor je prejšnje čase v Avstriji vse šole dovršil z odliko, je dobil ob promociji za doktorja od cesarja zlat prstan z briljanti in cesarjevim imenom; ta dar mu je izročil deželni namestnik. Sedaj so to odpravili in ne nameravajo nič podobnega uvesti.

s Draginjske doklade cesarja Karla. Najvišji računski dvor potrjuje vest lista »Az Est«, ki pravi, da je dobival cesar Karl na leto 8.8 milijonov kron draginjskih doklad. — Je pač šel bivši cesar z duhom časa dalje. Mislil si je, če dobivajo draginjske doklade drugi, zakaj bi jih jaz ne? Mislil pa ni na hisočo ženo, vdov in sirot, ki so bile podpore bolj potrebne kot bivši cesar Karl. Monarhistični glad je res v vseh obzirih velik.

s Sedanja uporaba zrakoplovov na Francoskem. List »L'homme libre« od 23. januarja hvali v uvodniku poveljnika francoskih zrakoplovov, ki jih uporablja v civilne namene, prenos pošte in najnujnejših stvari, po več kvintalov na enkrat. So še druge države tu, ki imajo tudi aeroplanne, civilne potrebe tudi, toda ... kaj naj rečemo?

s »Otrok, tega ne razumete.« Generalni major pl. Gersdorff piše v svojih spominih o cesarju Viljemu II.: Mladi princ je imel vsekakor dober spomin in živahno fantazijo. Manj izrazita je bila njegova razsodnost. S tem v zvezi je bilo pomankanje psihološkega poznavanja ljudi in nedostopnost za druga mnenja. Pričkanja, v katerih je princ pogorel, je najraje pretrgal z besedami: »Otrok, tega ne razumete!«, čeravno bi mogel biti »otrok« princov oče.

s Huda kver za težik. V Gradcu je neka bogata zasebnica obrekla 15 letnega dekleta, da ima nedovoljene zveze z nekim visoko stoječim duhovnikom, a njene mater, da to zvezo podpira. Sodišče je obsodilo obrekljivo na 5000 K gl. ali mesec dni zapora. Ta bo posledaj pač bolj brzdala svoj jezik!

s Šolske kuhinje. Kuhinje v dunajskih šolskih poslopih, ki so za časa vojne služile vojaškim namestom, bo dunajska občina preuredila v šolske kuhinje, kjer se bo revnim otrokom kuhala juha in se bodo deklice praktično vadile v kuhinji.

s Dobra žetev se obeča prihodnje leto. Svet je dosegel višino draginje in lahko rečemo, da jo je že tudi prekoračil. Blaga b o več, cene bodo zato tudi padale, padale pa bodo tudi plače, ki ne bodo mogle več ostati v taki višini kot prej.

s Kaj špartakisti jedo? To vprašanje se zdi danes komunističnim nasprotnikom zelo važno. Kaj manjka Berlinu? Mleka, riža, sladkorja, masla. Kdo je imel v iz-

obilju teh stvari? Gospod Spartakus. Mlečen riž z maslom, sladkor in cimet so bile glavne jedi na komunistični pojedini, pri kateri so se odločili za odločen nastop. — Vsa Nemčija zavida špartakiste.

s Če ne zgori, se pa raztopi. »Narodna politika« piše: Zadnji čas je prišla na državni kolodvor čudna pošast. Celi vagoni sladkorja in petroleja niso več sigurni. Če je petrolej, izgori. Zlikovci izpraznijo posode in potem ostalo zažgejo, pa se poroča: požar je uničil! Če je sladkor, se raztopi! Kako to? Ukradejo iz vagona, pa rečejo: raztopil se je. Straža je prišla človeka, ki je nesel 30 kg sladkorja. — Ta je dober: če ne zgori, se pa raztopi, kar pa ostane, izgine in konec besedi!

s Skrivnostna drama v avtomobilu. Ko se je pripeljal na Dunaju neki avtomobil blizu opere, je zaskočil šofer v vozu zadaj dva močna strela. Ko je odprl šofer vrata in pogledal notri, je videl, da ležita oba gosta smrtno ranjena v krvi. Peljali so jih v bolnišnico na kliniki, kjer je deklica Erika kmalu umrla, njen tovariš, študent medicinske fakultete pa se še bori s smrtjo. Ta gospod je bil zaročen, a se z nevesto niha razumela, kar je prišlo tako daleč, da mu je pisala pismo, v katerem se mu je odpovedala za vedno. Iz obupa je šel mladenič v smrt. Čudno pa je, da si je vzel življenje skupaj z deklico Eriko, s katero se je poznal še le par dni. Dan poprej je študent naznanil materi svoje neveste telefonično, da se bo ustrelil. Mati mu je zaklicala prestrašeno, da naj ne stori tega. Tu pa je zaskočila mati po telefonu ženski glas: »On mora umreti!« Bil je to najbrž glas Erike, ki je stala blizu dijaka in to zaklicala. Gotovo se je čutila nesrečna tudi ona in je bila vesela, da je dobila v svoji usodi tovariša, s katerim je šla skupaj v smrt.

s Smrt, ker ni pozdravil. Nemški mornariški svet zahteva, da se zapre admiral Jasper, ki je 17. oktobra 1918. v nekem belgijskem kraju podčastnika, ki ga ni pozdravil, na mestu ustrelil.

s Roparski umor. V Vinkovcih na Hrvaškem se je dogodil pred kratkim roparski umor. Vrtnar Nikola Matov in njegova žena sta sedela doma po večerji in igrala na karte. Naenkrat so navali v hišo maskirani hudodelci in zahtevali od Nikole denar. Medtem, ko se je Nikola izgovarjal, da nima denarja, so začeli streljati v njega in so mu zadali 9 ran v ledja, dve pa v glavo. Tudi žena je težko ranjena in se nahaja v bolnišnici. Hudodelci pa so bili medtem poiskali in odnesli denar. Do danes zločincev še niso prijeli.

s Zakaj so Nemci prizanesli Holandiji? Kot poročajo listi, je bil dal bivši nemški cesar Viljem princu začetkom leta 1914. na skrivaj iz Anglije v Holandijo svojih 25.000.000 mark in 110 milijonov kron bivšega cesarja Karla in da so radi tega Nizozemski prizanesli. — To vest potrjuje tudi deistvo, da je cesar tja ubežal.

s Zbiralec in poznavatelj umetnin. Nemški umetnostni zgodovinar je srečal na nekem obisku znanega zbiralca umetnin, ki pa je bil zelo jezen in razdražen. Zgodovinar ga je vprašal ironično: »Vi ste vendar odkrili Rembrandta?« Oni pa je

odgovoril: »Kaj enega — dva sem odkril.« — Nekoč je razstavil slikar Karel Schorn v Monakovem velikansko sliko »Vesoljni potop«. Z radovedno množico je prišel tudi slikar, ki se je vsedel v kot, opazoval sliko in dejal pred se: »Veličastno, krasno, čudovito, sijajno!« Navzoči so slišali to navdušenje in so ponavljali za njim iste besede: »Veličastno, krasno, čudovito, sijajno!«

s **Udomačeni metulji.** Dotlej so sploh mislili, da se metulj ne da ukrotiti oziroma privaditi na dom. »Kemični list« pa pripoveduje, da so poskusi zadnjih let pokazali drugače. Četudi ne moremo govoriti o udomačenju metuljev v širšem smislu, gotovo je vendar, da nekateri metulji postanejo sčasoma zelo zaupljivi. Zlasti mnogo poskusov je napravil profesor Fischer v Curihu. Videl je, da je lažje privaditi na dom nočnega metulja kakor pa dnevnega, da ima pa ta zelo rad slaščice. Poskusil je z 28 vrstami metuljev, 150 slučajev, in vsi so se obnesli. Ugotovil je, da je glavni nasprotnik udomačenja prevelika bojazen metuljev.

s **Novo sredstvo proti jetiki.** Italijanski zdravnik prof. Lo Monaco je našel postopanje, s katerim upa uspešno pobijati jetiko. Gre za vbrizgavanje visokoodstotne, zelo koncentrirane, sladkor vsebujoče rastopljine, ki se ne vbrizgava pod kožo, marveč v mišičevje. O procesu zdravljenja izjavlja rimski profesor kirurgije dr. Barba Morrihy: Sladkorna rastopljina povzroči v organizmu, da se stanišče takoj močno izsuši. Pritisk krvi se zviša in s tem zmožnost, da se izločijo strupi, ki se nahajajo v krvi. To dokazuje visoka temperatura, ki se pojavi začetkom Lo Monacovega zdravljenja, kar je dokaz, da telo na injekcijo reagira. Obenem draži injekcija, koje kemična analiza je neškodljiva, telo, da proizvaja antitoksine, protistrupe, kar se je dalo dosedaj doseči le z vbrizgavanjem pravega strupa bolezni. Ugodni učinek je dvojen: prvič se z izsušitvijo stanišča odvzamejo kosišču bacili, ki zahtevajo vlažnost, ugodna tla, drugič proizvaja metoda, brez uporabe strupenih snovi, uspešne protistrupe. Razen tega tvori glavni del injekcijske tekočine sladkor, ki more kot važno hranilo telesno stanje bolnika le izboljšati. Ta metoda se more uspešno uporabljati tudi proti drugim boleznim, katerih glavno znamenje so holestna izločevanja organizma. Seveda pa Monacova iznajdba še ni končno veljavno proučena in preizkušena in bo treba še mnogo znanstvenega dela in izkušenj, predno bo mogoče izreči končno sodbo.

s **S čim se bavijo v Parizu — izven mirovne konference?** Francoski časopisi nimajo vstopa v dvorano mirovne konference, zato pa mnogo pišejo o tem, kaj delajo posamezni zastopniki, kadar niso pri sejah, ob prostih urah. Če niso kam povabljeni, gredo v gledališče, ali se razgledavajo po najznamenitejših šetališčih. Najraje hodijo okoli Bois de Boulogne. Med te izprehajalce spadajo: House, Dinowski, Venizelos, emir Feysal in Politis. Lloyd George obeduje navadno izven doma, a po obedu gre igrati golf. Wilson bi

rad šel v gledališče. V Ameriki gre po trikrat na teden. V Parizu pa ima preveč dela in ne more. On živi popolnoma družinsko življenje. Obeduje z gospo Wilson, admiralom Greyson, s svojim zdravnikom in polkovnikom Housejom. Polkovnik čita ponajveč članke in brošure, ki mu jih predložijo njegovi tajniki. Lansing čita veliko Bergsona. Noben zastopnik ne trati časa, vsi delajo. Vrhunec pridnosti se doslegli čehoslovaški pooblaščenca. Oni vstajajo ob peti uri, a spat gredo o polnoči.

s **Moja žena Zorka.** Belgradska »Pravda« prinaša ta-le inserat: »Moja žena Zorka, rojena Manojlovič, se je za časa okupacije udala nemorali in je ob moji vrnitvi pustila hišo in mene ter odbežala, zato je ne smatram več za svojo ženo in tudi ne prevzamem dolgov, ki jih je že in jih bo še storila.« Sledi podpis nekega gostilničarja. Drug inserat se glasi natančno tako, le da se začne z »Moja žena Marija«. V listu je še več podobnih oglasov.

s **Osel.** Na Dunaju je začel izhajati humoristični satirični list z imenom »Osel«. Nekateri nemški listi ga priporočajo vsem somišljenikom.

s **Ciganka.** K neki uslužbenki v Osjeku je prišla ciganka in ji je prepokovala srečo. Pri tej priliki pa je izvabila od lahkovorne ženske 60 kron v denarju in obleke v vrednosti 700 kron. Ciganka je rekla, da bo denar in obleko nesla v vilin grad, pa bo prinesla drugi dan oboje začarano in uslužbenka bo s to vrnjeno obleko dobila srečo. Če pa ne da ne denarja in obleke, pa bodo prišle vile same in strgale raz nje obleko, da bo ostala naga v sramoti pred celim svetom. Seveda se ciganka ni vrnila in tako je ubogo dekle vsled svojega praznovanja v resnici ostalo golo. Ciganko pa iščejo.

s **Koliko vina se pridelalo?** V zadnjih desetih letih se je pridelalo vina v posameznih deželah povprečno po tisoč hektolitrov: Francija 57.940, Italija 62.600, Španija 21.000, Portugalska 4500, Avstro-Ogrska 3650, Nemčija 3100, Rusija 2600, Švica 700, Turčija in Ciper 1500, Grčija 1225, Bolgarija 2200, Zedinjene države 1600, Argentinijska 1300, Chile 2100, Avstralija 370, Kop 200, Brazilija 320, ostale zemlje 350.

s **Anatole Franco za Grke.** Francoski pisatelj Anatole France se poteguje za grške zahteve, ne samo radi Epira, temveč tudi glede Trakije in Male Azije ter pravi: Ko vidimo, kako Srbija zahteva vse Jugoslovane, in da Rumunska osvaja Erdeljsko, Bukovino, Banat in Besarabijo, ko vidimo, kako razglašajo Armenci svojo republiko in kako celo sinovi Siona dobijo po tisočletjih zopet svojo državo, zakaj ne bi Grška dobila pod se vse svoje ljudi?

s **Muzikaličen pes.** Grofica Angelo je imela lepega psa angleške pasme, ki se je zval Tampon. Ta pes je bil v nasprotju z drugimi psi velik ljubitelj glasbe. Gospa ga je imela rada, zato ga je peljala s seboj povsod in tudi v gledališče. V loži je imel poseben stolček, ki ga je bila dala gospa napraviti uprav zanj. Kot vsi drugi prijatelji glasbe, je poslušal tudi Tampon s polzaprtimi očmi in je kimal tu pa tam

z glavo, pritrujujoč divnim glasovom. Od njegove velike pazljivosti ga ni moglo odvrniti ne ljubimkanje in ne sladkarije. Samo ob odmoru se je okrepil s kakim posladkom z gospo vred. Če je pa bila gospa bolna, je šel Tampon v opero sam, skočil na stolec, poslušal in se nato vrnil domov.

s **Otroci bogatinov v Ameriki** ne delajo navadno tako kot otroci naših premožnejših ljudi, ki samo lepo živijo, prodajajo dolg čas in zapravljajo. Sin milijarderja Morgana je od 20. do 26. leta delal v banki tako kot oni, ki nimajo ničesar. Naučil se je uprave in postal upravitelj ene podružnice svojega očeta v Londonu. Rokfelejev sin je cepil v mladosti drva, nosil vodo, samo da se je privadil vsakemu delu in premagal lenobo. Bil je knjigovodja in zapisnikar. Gospa Grin, najboljša žena na svetu, ima enega sina, ki se je vzdrževal od plače, ki jo je prejemal kot pisar. Človek postane šele z delom človek.

s **Srbske matere.** Neka srbska mati je dejala svojemu sinu, ki je šel prvič v vojno, tole: »Čuvaj svojo čast, moj sin, ker čast se v vojni lahko izgubi.« Ta sin zapoveduje danes nad celo srbsko armado. — Nek vojak je bil ranjen in da ne bi preveč prestrašil matere, je pisal, da je ranjen samo malo v peto. Mati je zaklicala: »Joj meni! Ali je moj sin obrnil sovražniku hrbet, da so ga ranili v peto?«

s **Izpolajeno prerokovanje.** V užickem okraju v Srbiji je živel še za časa Obrenovičev človek z imenom Mateja, ki je prerokoval o Srbiji l. 1869. vse, kar se je zgodilo do danes. »Srbom bo zavlada druga dinastija. Rodil se bo boj, sovražnik bo zasedel Srbijo. Nastali bodo tako nesrečni časi, da se bodo živi, ki bodo šli mimo grobov, tu ustavili in vzdihali: »Odprite se grobovi, da še mi živi ležemo v vas. Blagor vam, ki ste umrli, da ne zrete muke in trpljenja naša. Ko bo pa skrbški narod dospel na vrhunec trpljenja, ga bo dvignil njegov kralj, ki je iz sredine naroda in ga bo osvobodil z vsemi Srbi in Jugoslovani tako, da še nikdar niso bili tako svobodni. Narod bo tako srečen, da bo šel preko grobov svojih prednikov in vzdiknil: »Vstanite, mrtvi, da živimo!« — Tudi telefon, ki ga tedaj še ni bilo, je prerokoval: »Kralj bo v Belgradu in se bo razgovarjal s svojimi ljudmi v Negotinu, Nišu, Pirotu, Vranjici, Užici, Loznici.« Tega mu niso verjeli. Rekli so tudi, da je imenoval Niš in ta je vendar v Turčiji. »Sedaj je v Turčiji, a tedaj ne bo več,« je dejal prerok. To se je vse izpolnilo. Samo enega še čakamo: Da pride k nam toliko blagostanje in sreča, da bomo mrtvim klicali: »Vstanite, mrtvi, da živimo!«

s **Šala.** Stojanović je napisal: Neke učenci, razposajenci, so šli iz šole in srečali starega čifuta in se začeli šaliti z njim. Prvi je dejal: »Dobro jutro, oče Abraham!« Drugi pa: »Da si mi zdrav, o starodavni Izak!« A tretji: »Kako ti je, stari na, stric Jakob?« — »Otroci moji,« je dejal žid, »ni mi ime ne Abraham, ne Izak, ne Jakob, ampak Savl. Ravno grem, da poiščem svoje osličke in k sreči sem koj naletel na tri...«

Peter Klemen:

Moja pot.

Zapiski kurirja, ki je hodil prepočasi.
(Dalje.)

Po kopeli smo zopet naleteli na francoskega častnika, neki podporočnik je bil, in na splošno željo Rudeta in doktorja Goba sem moral znova naviti svoje litanije o naši misij in njenem velevažnem potu. Mož me je bolj umel kot oba prejšnja, in rekel je po daljšem razgovoru, da je imela italijanska armada v vojski posebno srečo že zaradi tega, ker so se je Grki udeležili, kajti drugače bi bila italijanska vojska zadnja in najslabša.

»Ta je naš,« smo si mislili, »ta nam bo pomagal.« A ko sem omenil, naj nam vsaj on pomaga na pot, ki je nujna, neodložljiva, je rekel, da je njegov »stari« zelo čuden človek, ki nam bo delal mogoče še kake ovire.

»Nič ne de,« sem menil nato, »samo da pridemo iz Italije in da nas ne izročite italijanskim oblastem.

»Bomo že gledali, da pridete na kak način stran od tukaj,« je pripomnil in odšel.

In zopet nas je dobil v roke gospod narednik. Rekel je, da mora človek zvečer jesti, ponoči pa spati.

Šli smo z njim. Peljal nas je najprej v skladišče za kruh. Vsakemu je dal pol drugi hleb belega, malodane maslenega. Doktor Goba je bil kar očaran. Prvič se je nasmehnil isti dan. Rude je bil v zadregi, ker vsega kruha ni mogel zbasati pod pazduho in se je moral zateči h kovčegu, v katerega je pa tudi spravil samo pol hleba. »Moj Bog, smo li v obljubljeni deželi,« sem si mislil, »ker je kruha v tolikem izobilju.«

Šli smo dalje. Prišli smo v klet, polno velikih in malih sodov.

Kletar, bil je prijazen caporal (desetnik ali koprol) nas je najprej vprašal po imenih, ki si jih je notiral v dnevni protokol. Nejasno nam je bilo, čemu nas prepljujejo po kletih. A videlo se je takoj, da bomo tudi tu nekaj »fasali«. Vprašal je, če ima kdo kako steklenico. Oglasil sem se, da jo imam jaz. Izvlekel sem iz kovčega stekleničico, v katero mi je bil prijatelj v Ljubljani nalil brinjevca. Caporal mi jo je natočil do vrha, a zdelo se mu je vendar le premalo. »C'est trop petit! C'est trop petit!« je godrnjal sam s seboj in mi vročil polno steklenico temnordečega vina.

»Bon,« je rekel, »natočil bom za vse tri štiri litre vina v večjo steklenico, a jutri mi jo morate vrniti. To je porcija za danes zvečer in jutri popoldne.«

Jaz se mu hotel vrniti ono stekleničico, a on je prijazno odklonil, rekoč, da to ni nič in da ima francoska dežela dovolj vina in ne gre, da bi ga merili po poltlih.

Voščil nam je lahko noč, pa smo šli z narednikom in z veliko steklenico dalje.

Narednik pa ni bil še s tem zadovoljen. Opozoril nas je, da nam še manjka edilna posoda, ki jo pa dobimo v tretjem skladišču, tam poleg.

Res, dobili smo gamelo (gamelle je kovinasta vojaška skleda), nož, žlico in vilice.

A vsega še nismo imeli. »Potrebujete še odev in te Vam tudi damo, da ne boste zmrzovali,« je menil narednik in nas peljal v četrto skladišče.

Tako smo mi trije, jugoslovanski zastopniki, obloženi z odejami in obremenjeni z vinom in kruhom šli ropotaje z vojaškimi skledami v vojaško spalnico, ki ni bila daleč od tam.

Pri srcu nam ni bilo nič kaj prav, želedec pa je pel veselo pesem o vinu in kruhu.

Mislil sem si, če je res treba, da kolo-vratimo po italijanskih tleh in »se gremo francoske soldate«, medtem ko nosimo v žepih francosko pisane SHS, ki gredo v Ženevo in Pariz v posebni misiji. V važni listini je stalo tudi zapisano, naj nas države sporazuma podpirajo, kjerkoli bi kaj potrebovali. A kaj se hoče. Francozi so smatrali to podporo čisto materijelno in se nam dali telesne piče ravno tako oficijelno, kot so bili oficijelni naši dokumenti.
(Dalje.)

Aprovizacija.

a Slanina se nakazuje pri mestnem magistratu vsako sredo in soboto. Kilo-gram stane 22 K.

a Pri mesarjih se bo dobilo v soboto po 10 dkg govejega mesa na osebo. Stranke morajo prinesiti seboj izkaznice za meso.

a Sladkor na izkaznice št. 51 in 52 se dobi v trgovini g. Krivica, Dunajska cesta.

a Pšenični zdrob za otroke do 3. leta se bode oddajal v vojni prodajalni, Gosposka ulica, po sledečem redu: Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami: št. 1 do 300 dne 10. februarja, št. 300 do 600 dne 11. februarja, št. 600 do 900 dne 12. februarja, št. 900 do 1200 dne 13. februarja, od 1200 naprej dne 14. februarja. Za vsakega otroka se dobi 1 kg pšeničnega zdroba, ki stane 2 K 80 vin. Stranke naj se strogo drže določenega reda, da ne bode nepotrebnega postajanja. Drobiz je pripravi.

a Prodaja soli. Do vštete sobote, 15. februarja, dobe stranke na krušne rodbinske legitimacije sol, in sicer stranke do štirih oseb po 1 kg soli, stranke z več kot štirimi osebami po 2 kg soli v tistih trgovinah, kjer dobe oziroma so dobile za februar svoj sladkor. Kilo-gram soli stane 80 vin. Vsaka stranka mora prinesiti s seboj rodbinsko legitimacijo za kruh, na katero mora trgovec zaznamovati oddano sol.

a Premož na bele izkaznice za peči za V. okraj se bode oddajal po sledečem redu: Na vsak drugi odrezek belih izkaznic za peči se dobi v V. okraju po 50 kg premoža, ki stane 6 K 20 vin, in sicer: pri Schifferju, Dovezna cesta: na št. 1 in 2 dne 10. febr.

na št. 3 in 4 dne 11. febr., na št. 5 in 6 dne 12. februarja; pri Tavčarju, Dunajska cesta, na št. 7 in 8 dne 10. februarja, na št. 9 in 10 dne 11. februarja; pri Treotu, Cesta na Rudolfovo železnico: na št. 11 in 12 dne 10. februarja, na št. 13 14, in 15 dne 11. febr. — Ostanek premoža se mora napovedati takoj po končani prodaji.

a Aprovizacija fužne železnice. Razdelitev moke se prične za mesec februar v ponedeljek, dne 10. t. m. in sicer po sledečem redu: v ponedeljek, dne 10. od 1 do 1000, v torek, dne 11. od 1001 do 2000, v sredo, dne 12. od 2001 do 3000, v četrtek, dne 13. od 3001 do 4000.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom znanem in prijateljem, da je danes naša sestra, oziroma teta, gospa

Marija Uovk roj. Marolt

posesnica in gost (ničarka)

previdena s sv. zakramenti v 65. letu svoje starosti v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne rainice se vrši dne 7. svečana ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Hrovačo.

V Ribnici, 6. 2. 1919.

Žalujejo: ostali.

Zamenaj se ceno stanovanje

z dvema velikima sobama in kabinetom za večje stanovanje z električno lučjo. Kie, pove uprava lista pod »Ceno stanovanj 941«.

Dražbeni oklic.

Lesne barake se bodo potom javne dražbe prodale in sicer:

Dne 10. t. m. ob 9. uri dopoldne v Dragovgrču pri Vrhniku na posestvu Jerneja Janša št. 10. 1 velika baraka.

Dne 11. t. m. ob 9. uri dopoldne v Domžalah in okolici več vojaških barak in lesenih stavb.

Dne 12. t. m. ob 10. uri dopoldne v Mekinjah pri Kamniku 4 velike in 1 mala baraka.

Dne 13. t. m. pričešči ob 2. uri popoldne v Kranjski gori

10 velikih lepih barak.

Dne 15. t. m. ob 1. uri popoldne pri Sv. Katarini pri Trzinu 1 baraka.

Kupnino je položiti takoj v gotovini. Komisija se snide ob zgoraj določenem času na licu mesta, oziroma v občinskem uradu.

Za vodstvo stvarne demobilizacije:
Jelenč, stotnik.

Suhe gobe

kupuje vedno in v vsaki množini

M. RANT, Kranj

največja jugoslovanska izvozna trgovina suhih gob, ki obstoji že nad 32 let

Deklica Elsalila.

Roman. — Napisala Selma Lagerlöf.

(Dalje.)

Torarin se je nasmehnil in dejal: »Ne vem, kaj hočeš reči s tem?«

»Nekoč sem ležal cel mesec z ladijo v luki pred Bergenom, a slednji dan je pihal nasprotni veter, da ni mogla niti ena ladija odplavati. Toda na eni izmed ladij, ki so bile v luki, je bil človek, ki je kradel po cerkvah in pobegnil bi bil, da ni besnela nevihta. Tako so izvedeli, kje je in ko so ga odvedli na kopno, je naenkrat nastalo lepo vreme. Ali zdaj razumeš, čemu vprašam, če veš, zakaj je Bog zaprl vrata morja?«

Torarin je za trenutek pomolčal, nato je dejal: »Zakaj ne greš v Marstrand? Moram ti reči, da je tam veselo življenje. Tam se nahaja na stotine tujcev, ki nimajo drugega dela, kot da pijejo in plešejo.«

»Pa zakaj je tam tako veselo?« je vprašal brodar.

»Ah,« je dejal Torarin, »tam je več pomorščakov, ki so jim ladje zamrznele, kot tvoja. Tudi je tam mnogo ribičev, ki so dokončali lov. Poleg tega je tam kakih sto škotskih vojakov, ki imajo dopust in čakajo, da se odpeljejo v domovino. Ali misliš, da ti ne iščejo zabave?«

»Resnica je, da se ti ljudje lahko zabavajo, a jaz ostanem tu,« je dejal brodar.

Torarin ga je pogledal naglo. Brodar je bil visok, mršav človek. Oči so bile svetle in pogled takó čuden. »Tega človeka je težko razveseliti,« je pomislil Torarin.

»Ti škotski vojaki so častivredni ljudje,« je dejal brodar.

»Morja bi jih ti prepeljal na Skotsko?« je vprašal Torarin.

»Da,« je dejal brodar. »Jaz potujem v Edinburg. Bil je eden izmed njih tu in me prosil, naj jih vzamem na ladijo. Toda jaz ne maram biti skupaj s tako divjo družbo, pa sem dejal, da bom še premislil. Ali si kaj slišal o njih? Kaj praviš, ali bi jih smel vzeti s seboj?«

»Ničesar drugega nisem slišal o njih, kot da so hrabri ljudje. Gotovo jih lahko vzameš.«

Toda v tem hipu, ko je to izrekel, se je dvignil na vozu njegov pes, in začel lajati.

Torarin je takoj prenehal hvaliti Skote.

»Kaj ti je, moj psiček? Ali misliš, da predolgo stojim na ledu in tratim čas?«

Torarin se je odpravil za odhod. »Ljudje, ostanite z Bogom!« je dejal.

Ko je prišel v bližino Marstranda, je opazil, da ni sam. Na mesečini je videl človeka, ponosnega zadržanja, ki je gazil preko snega. Videl je, da ima s perjem okrašen klobuk in gosposko obleko.

»Glej,« je dejal Torarin, »to je gospod Arhije, voditelj Skotov.«

Torarin mu je privozil tako blizu, da je stal konj s kopitom na senci njegove perjanice.

»Grim,« je dejal Torarin, »ali naj ga vprašam, če se boče popeljati z nama v mesto?«

Gospod Arhije ni opazil, da mu je bilo tako blizu. Šel je dalje in se ni ogledoval. Torarin je okrenil polagoma, da bi šel mimo njega.

V isti čas pa je opazil Torarin izza škotskega gospoda nekaj, kar je bilo slično drugi senci. Videl je nekaj, kar se je dolgo in tanko in sivo razločevalo od tal, ki pa ni puščalo sledove za seboj, niti ni škripalo v snegu.

Skot pa je šel naprej in se ni ogledoval ne na desno, ne na levo. Siva senca pa je hitela za njim, kot da mu hoče nekaj pošepetati.

Torarin je vozil počasi dalje, dokler ni prišel vstric njega. Zdaj je videl v mesečini Skotov obraz. Bil je upadel in nevoljen.

Ko je Torarin hotel mimo, se je ta ozrl, kot da je opazil koga za seboj.

Torarin je videl jasno, da se za gospodom Arhejom pomika mlada ženska v sivi obleki, ki je pa Arhi ni videl, temveč je šel dalje, ona pa za njim, kot da mu hoče nekaj pošepetati.

Ko je Torarin to videl, se je zgrozil. Kriknil je glasno in pognal konja tako, da je ves okopan v znoj dospel pred vrata njegove kočee.

ZASLEDOVANJE.

I.

Na drugi strani marstrandovskega otoka, ki je bila obrnjena proti otočju na zapadno in zavarovana z vencem otočičev, so je razprostiralo mesto. Tu so vrveli po cestah in ulicah ljudje, tu so bila pristanišča, polna čolnov in ladij, tu so solili slanike in čistili ribe, tu je bila cerkev in pokopališče, tu je bila posvetovalnica in tržišče.

Na oni strani marstrandskega otoka, ki jo je obkroževalo morje in ki je niso varovali otoki, so bile same pušče in skale. Tu je bilo trnja in bodičja, brlogov za vidre in lisice, a ni bilo ne hiš, ne cest in ne ljudi.

Torarinova kočea se je dvigala na grbini otoka, tako, da se je z ene strani videlo mesto, z druge strani pa divja pušča. Kadar je Elsalila odprla vrata, je videla pred seboj gole rebri, s katerih se je videlo daleč na zapad do mračnega roba, kjer se morje izgublja izpred oči.

Vsi mornarji in ribiči, čigar čolni so pred Marstrandom zamrzili, so hodili mimo Torarinove kočee, da vidijo s pečin, če se je že prišel tafati led.

Elsalila je stala pogosto na hišnih vratih in gledala za njimi, kako se vpenjajo. Bila je otožna radi velike nesreče, ki jo je zadela, pa je pomislila: Meni se zdi, da so oni srečni, ki imajo nekaj, po čemer hrepenijo. Toda jaz nimam na tem svetu ničesar, kar bi pozelela.

Nekega večera je videla Elsalila visokega človeka, stoječega na višini in zročega na morje proti zapadu. Elsalila ga je

prepoznala, bil je gospod Arhije, vodja Skotov, ki je govoril z njo spodaj na mostu.

Ko se je vračal v mesto, je prišel mimo kočee, kjer je Elsalila še vedno stala na vratih in jokala.

»Zakaj jočeš?« jo je vprašal in se zavil pred njo.

»Jočem, ker nimam ničesar, po čemer bi hrepenela. Ko sem vas videla na višini, sem mislila: Gotovo ima na oni strani morja svoj dom, kamor želi iti.«

To je zadelo gospoda Arhijeja, da je spregovoril. »Silno dolgo časa je, da ni nihče govoril z menoj o mojem domu. Bog ve, kako je hiši mojega očeta. Ko sem imel sedemnajst let, sem zapustil dom in šel služiti v tujo armado.«

Nato je šel gospod Arhije v kočeo in se začel pogovarjati z Elsalilo o svojem domu.

Elsalila ga je pobožno poslušala. Ugajala ji je vsaka beseda, ki jo je slišala od gospoda Arhijeja.

Ko se je poslavljaj, je zaprosil Arhije Elsalilo, če jo sme poljubiti.

Elsalila ni dovolila, temveč je bežala k vratom, toda gospod Arhije ji je zastavil pot in jo hotel prisiliti.

V tem trenutku pa so se odprla vrata in v sobo je stopila gospeđinja.

Tedaj se je gospod Arhije odmaknil od Elsalile, ki podal roko ter odšel.

Torarinova mati pa je dejala Elsalili: »Prav si storila, da si poslala po mene. Ne spodobi se za mlado deklenco, da je sama v kočii s takim človekom, kot je Arhije. Ti veš, da plačan vojak nima ne vesti ne časti.«

»Jaz sem poslala po Vas? se je začudila Elsalila.«

»Da,« je dejala starka. »Ko sem stala na mostu pri delu, je pristopila k meni mala deklita, ki je nisem preje še nikdar videla, in mi dejala, da me ti pozdravljaš in prosiš, da prideš domov.«

»Kakšna je bila ta deklita?« je vprašala Elsalila.

»Nisem jo pogledala natančno in ne morem vedeti, kako izgleda,« je dejala starka. »Opazila pa sem, da je šla takó nalahko po snegu, da se ni slišalo niti glaska.«

Ko je Elsalila to slišala, je pobledele in spregovorila: »Teda je bil angel božji, ki je Vam prinesel glas in Vas pripeljal domov.«

II.

Ob neki drugi priliki je zopet sedel gospod Arhije v Torarinovi kočii in se razgovarjal z Elsalilo.

Bila sta sama. Čvrljala sta veselo in bila zadovoljna.

Gospod Arhije je nagovarjal Elsalilo, naj gre z njim na Skotsko. Tam ji hoče napraviti dvor in ona postane imenitna gospa. Dejal je, da bo imela sto sobaric in bo plesala na kraljevem dvoru.

Elsalila je molčala in poslušala ter verovala slednjo njegovo besedo. Gospod Arhije pa si je mislil, da še nikoli ni nalezl na deklito, ki bi jo s tako lahkoto očaral, kot Elsalila.

Izdajatelj koncorci »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.